שלום-עליכם שיר-השירים

אַ יוגנטראָמאַן

ערשטער טייל

בוזי

N

בוזי איז אַ נאָמען, פֿאַרצױגן פֿון אסתּר ליבע: ליבוזי – בוזי. זי איז עלטער פֿון מיר מיט אַ יאָר, און אפֿשר מיט צװײ, און בײדע אין אײנעם זענען מיר נישט אַלט קײן צװאָנציק יאָר. הײַנט זעצט אײַך אַװעק, זײַט מוחל, און רעכענט אױס, װיפֿל בין איך אַלט און װיפֿל זיי נאָר דאָס, מײן איך, איז נישט װיכטיק. איך װעל אײַך בעסער דערצײלן איר ביִאָגראַפֿיע אין קורצן.

מײַן עלטערער ברודער בעני איז געזעסן אין אַ דאָרף, געהאַלטן אַ מיל, געקענט שיסן פֿון אַ ביקס, פֿאָרן רײַטנדיק אויף אַ פֿערד און שווימען ווי אַ מזיק. איין מאָל זומער האָט ער זיך געבאָדן אין טײַד און איז דערטרונקען געוואָרן. אויף אים איז געזאָגט געוואָרן, דער פּסוק: ייאַלע גוטע שווימער ווערן דערטרונקעןיי. נאָך אים איז געבליבן אַ מיל, צוויי פֿערדלעך, אַ יונגע אַלמנה מיט איין קינד. די געבליבן אַ מיל, צוויי פֿערדלעך, אַ יונגע אַלמנה מיט איין קינד. די מיל האָט מען אָפּגעלאָזט, די פֿערדלעך האָט מען פֿאַרקױפֿט, די יונגע אַלמנה האָט חתונה געהאַט און איז אַװעקגעפֿאָרן ערגעץ װײַט, און אַלמנה האָט מען געבראַכט צו אונדז.

.דאַס איז געווען בוזי

אַז דער טאַטע האָט ליב בוזין, ווי אַן אײגן קינד, און אַז די מאַמע ציטערט איבער איר, ווי איבער אַ בת-יחידה – דאָס איז גרינג צו פֿאַרשטײן. זײ האָבן געפֿונען אין איר אַ טרײסט נאָך דעם גרױסן בראָך. אָבער איך! פֿאַר װאָס אַז איך קום פֿון חדר און טרעף נישט בוזין, קריכט מיר נישט דאָס עסן אין האַלדז אַרײַן! און אַז בוזי איז געקומען, ווערט ליכטיק אין אַלע ווינקעלעך! און אַז בוזי רעדט צו מיר, לאָז איך אַראָפּ די אויגן! און אַז בוזי לאַכט פֿון מיר, וויין איך!

...און אַז בוזי...

7

איך האָב לאַנג אַרױסגעקוקט אױף דעם ליבן גוטן יום-טובֿ פּסח. דעמאָלט װעל איך זײַן פֿרײַ. איך װעל שפּילן מיט בוזין אין ניס, אַרומלױפֿן אין דרױסן, גײן באַרג-אַראָפּ צום טײַך. דאָרט װעל איך איר װײַזן, װי מע לאָזט קאַטשקעלעך אױפֿן װאָסער. אַז איך זאָג איר, גלײבט זי מיר נישט. זי לאַכט. בכלל, גלײבט מיר בוזי נישט פֿון איר, גלײבט זי מיר נישט. זי לאַכט. בכלל, גלײבט מיר בוזי נישט פֿון דאַנעט אַהין. דאָס הײסט, זאָגן זאָגט זי מיר גאָר נישט ניט, נאָר זי לאַכט. און איך האָב פֿײַנט, אַז מע לאַכט פֿון מיר. בוזי גלײבט נישט, אַז איך קען זיך אַרױפֿדראַפּן אױפֿן העכסטן בױם (איך זאָל נאָר װעלן!). בוזי גלײבט נישט, אַז איך קען שיסן (איך זאָל נאָר האָבן מיט װאָס!). לאָז נאָר קומען פּסח, דער ליבער גוטער פּסח, װען מע קען שיון זײַן אין דרױסן, אױף דער פֿרײַער לופֿט, נישט פֿאַר טאַטע־מאַמע אין די אױגן, – װעל איך איר באַװײַזן אַזעלכע קונצן, אַז זי װעט אַרױס פֿון די פּלים!

T

געקומען דער ליבער גוטער יום-טובֿ פּסח.

מע האָט אונדז ביידן אױסגעקלײדט אױף יום-טובֿ בגדי-מלכות. אַלץ, װאָס אױף אונדז איז געװען, האָט געגלאַנצט, געשײַנט און געקנאַקט. איך קוק אױף בוזין און איך דערמאָן מיך אין דעם שיר-השירים, װאָס איך האָב געלערנט פֿאַר פּסח מיטן רבין אין חדר. אַ פּסוק נאָך אַ פּסוק: ״הֹנך יפֿה רעיתי – שײן ביזט דו, מײַן חבֿרטע, שײן ביזט דו ביז גאָר. אײגעלעך װי טײַבעלעך, הערעלעך װי ציגעלעך, גליטשן זיך אַראָפּ אַ באַרג. צײנדעלעך – װײַסע שעפֿעלעך, פֿון טײַך אַרױס, אײנס און אײנס, אײן מאַמע האָט זײ געהאַט. רױטע שנירעלעך – דײַנע ליפּעלעך, אַז דו רעדסט, איז צוקער-זיסײ.

זאָגט מיר, איך בעט אײַך, פֿאַר װאָס אַז מע קוקט אױף בוזין, מוז מען זיך דערמאָנען אין דעם שיר-השירים! פֿאַר װאָס אַז מע לערנט שיר-השירים, קומט אױף די געדאַנקען בוזי!

n

. אַ זעלטענער ערבֿ-פּסח. אַ ליכטיקער טאָג. אַ װאַרעמער אין דרױסן.

-גייען מיר!

אַזױ זאָגט צו מיר בוזי, און איך פֿיל, אַז איך ברען. די מאַמע האָט אונדז ניט געזשאַלעוועט קיין ניס. פֿולע קעשענעס מיט ניס. זי האָט אָבער גענומען בײַ אונדז דאָס װאָרט, אַז מיר זאָלן איצט, פֿאַרן סדר, נישט דערוועגן זיך די ניס צו קנאַקן. שפילן זיך אין ניס – וויפֿל דאַס האַרץ גלוסט. מיר לאָזן זיך גיין. די ניס לאָזן זיך הערן. אין דרויסן איז גוט. אין דרויסן איז ווויל. די זון האַלט שוין ווײַט אין הימל, קוקט שוין אַראַפּ אויף יענער זײַט שטאַט. סיאיז ברייט און גראַם און ווייך און פֿרײַ אַרום און אַרום. ערטערװײַז שלאַגט זיך דורך פֿון באַרג, װאָס אױף יענער זײַט שול, אַ גרעזעלע אַ גרינס, אַ פֿריש, אַ צאַפּלדיקס. מיט אַ קװיטש און מיט אַ צװיץ פֿליט דורך איבער אונדזערע קעפּ אַ גלײַך שנירל פֿון קלײנע שװעלבעלעך, און װידער auדערמאַן איך מיך אין דעם שיר-השירים פֿון חדר: auהנצנים שפּראָצונגיין האָבן זיך שוין באַוויזן אויף דער ערד, די צײַט פֿון דעם סאַלאַװײטשיק איז געקומען, און אַ קול פֿונעם ערשטן זומער פֿײגל האַט זיך געלאַזט הערן אין אונדזער לאַנדיי. איך פֿיל מיך מאַדנע גרינג. עס דאַכט זיך מיר, אַז איך האָב געפֿלויגן: אָט הײב איך מיך אויף און פֿלי. פֿון שטאָט לאָזט זיך הערן אַ מאָדנער הילך. עס רוישט. עס קאָכט. עס זידט. סיאיז ערבֿ-פּסח! אַ זעלטענער ערבֿ-פּסח! אַ ליכטיקער טאַג. אַ װאַרעמער אין דרױסן.

אין מײַנע אױגן באַקומט אין דער מינוט די גאַנצע װעלט נאָר אַן אַנדער פּנים. אונדזער הױף איז אַ שלאָס. אונדזער שטוב איז אַ פּאַלאַץ. איך בין אַ פּרינץ. בוזי איז אַ פּרינצעסין. די קלעצער, װאָס ליגן אָנגעװאָרפֿן בײַ דער שטוב, זענען טענענבײמער און בוקסנבײמער, װאָס װערן דערמאָנט אין שיר-השירים. די קאַץ, װאָס ליגט בײַ דער טיר און װאַרעמט זיך אױף דער זון, איז פֿון די פֿעלד-אינדען, פֿון די אילות-השדה, װאָס װערן דערמאָנט אין שיר-השירים. דער באַרג, װאָס אױף יענער זײַט שול – דאָס איז דער לבֿנון, װאָס װערט דערמאָנט אין שיר-השירים. די װײַבלעך און מײדלעך, װאָס שטײען אין דרױסן און װאַשן און פּרעסן און פּשרן אױף פּסח – דאָס זענען די טעכטער פֿון ירושלים, װאָס װערן השירים. דערמאָנט אין שיר-השירים. דער אויף פֿסח – דאָס זענען די טעכטער פֿון ירושלים, װאָס װערן.

איך גיי די הענט אין די קעשענעס, טרייסל מיט די ניס. די ניס קלינגיין. בוזי גייט מיט מיר טריט בײַ טריט. איך קען נישט גיין פּאַװאָליע, עס טראָגט מיך אין דער לופֿטן. מיר װילט זיך פֿליִען, שװעבן, טראָגן זיך װי אַן אָדלער. איך לאָז מיך לױפֿן. בוזי לױפֿט מיט מיר. איך שפּרינג אױף די צענױפֿגעלעגטע קלעצער, פֿון אײן קלאָץ אױפֿן אַנדערען. בוזי שפּרינגט מיט מיר. איך אַרױף, זי אַרױף. איך אַראָפּ, זי אַראָפּ. װער װעט זיך פֿריִער אײַנמידן! איך האָב געטראָפֿן.

ביז װאַנעט איז דער שיר! –

אַזױ זאָגט צו מיר בוזי. און איך ענטפֿער איר מיטן לשון פֿון שיר-השירים :

עד שיפֿוד היום – ביז עס װעט אַ בלאָז טאָן דער טאָג, **ונסו** הצללים – און עס װעלן אַנטלױפֿן די שאָטנס – באַ-באַ! דו האַסט זיך אײַנגעמידט, און איך נישט!

איך פֿיל מיך גליקלעך, װאָס בוזי קען נישט דאָס װאָס איך. און אין דער זעלבער צײַט האָב איך אױף איר רחמנות. עס טוט מיר װ״ דאָס האַרץ. עס דאַכט זיך מיר, אַז זי איז פֿאַרזאָרגט. בוזי האָט שױן אַזאַ טבֿע: פֿרײלעך – פֿלוצעם זאָל זי זיך אַװעקזעצן אין אַ װינקעלע און װײנען שטילערהײט. װיפֿל די מאַמע זאָל זי דעמאָלט נישט טרײסטן, װיפֿל דער טאַטע זאָל זי דעמאָלט נישט קושן – עס העלפֿט קײן זאַך נישט. בוזי מוז זיך אױסװײנען. נאָך װעמען! נאָכן טאַטן, װאָס איז אַזױ פֿרי געשטאָרבן! צי נאָך דער מאַמע, װאָס האָט חתונה געהאַט, אַװעקגעפֿאָרן און פֿאַרגעסן דעם זײַ-געזונט! אַך, איר מאַמע, איר מאַמע! אַז מע דערמאָנט איר די מאַמע, װערט זי שלערלײ קאָלירן. זי האַלט נישט פֿון איר מאַמע. זי רעדט נישט קײן שלעכט װאָרט אױף דער מאַמע, נאָר זי האָלט נישט פֿון איר. איך שלעכט װאָרט אױף דער מאַמע, נאָר זי האָלט נישט פֿון איר. איך וױס דאָס פֿאַר געװיס. איך קען נישט לײַדן, אַז בוזי זיצט פֿאַר צעשלאָגן די געדאַנקען.

איך האַלט די הענט אין די קעשענעס. קלינג מיט די ניס און זאָג צו איר:

- טרעף, װאָס איך קען טאָן, אַז איך װעל!
 - !ואָס קענסט דו טאָן –
- . אַז איך װעל, גײען איבער אַלע דײַנע ניס צו מיר
 - ?וועסט זיי בײַ מיר אָפּגנבֿנען —
 - . נײַן. מיר װעלן אַפֿילו נישט אָנהײבן שפּילן —
- וואָס-זשע, וועסט זיי בײַ מיר אַוועקנעמען מיט גוואַלדי!
 - . נײַן. זײ גײען אַלײן אַריבער צו מיר –

זי הייבט אויף אירע שיינע אויגן אויף מיר. אירע שיינע בלויע שיר-השירים-אויגן.

:איך זאָג צו איר

דו מײנסט, אַ פּנים, אַז איך טרײַב קאַטאָװעס! איך האָב, נאַרעלע, אַזאַ שפּרוך... איך זאָג אַ פּסוק...

זי עפֿענט אױף די אױגן נאָך שטאַרקער. איך פֿיל מיך גרױס. איך געב איר צו פֿאַרשטײן, װי אַ גרױסער, װי אַ העלד :

מיר, ייִנגלעך קענען אַלצדינג. בײַ אונדז אין חדר איז דאָ אַ חבֿר, שײַקע דער בלינדער רופֿט מען אים (ער איז אַ בלינדער אױף אײן אױג), װײסט ער אַלצדינג. סיאיז נאָר נישטאָ אַזאַ זאַך אױף דער װעלט, װאָס שײַקע זאָל נישט װיסן. אַפֿילו קבלה. װײסט דו, װאָס הײסט קבלה?

ּ נײַן. פֿון װאַנען זאָל זי װיסן! –

איך פֿיל מיך אױפֿן זיבעטן הימל, װאָס איך קען איר געבן אַ לעקציע װעגן קבלה.

קבלה, נאַרעלע, איז אַזאַ זאַך, װאָס קומט צו נוץ. מיט קבלה קען איך מאַכן אַזױ, אַז איך זאָל דיך זען, און דו מיך נישט. מיט קבלה קען איך צאַפּן װײַן פֿון אַ שטײן און גאָלד פֿון דער װאַנט. מיט קבלה קען איך צאַפּן װײַן פֿון אַ מיר בײדע, אַזױ װי מיר זיצן אָט, זאָלן מיר קען איך מאַכן אַזױ, אַז מיר בײדע, אַזױ װי מיר זיצן אָט, זאָלן מיר זיך אױפֿהײבן ביז צו דער כמאַרע. און נאָך העכער פֿון דער כמאַרע!...

v

אויפֿהײבן זיך אין דער הױך מיט בוזין דורך קבלה ביז דער כמאַרע, און נאָך העכער פֿון דער כמאַרע, און אַװעקפֿליִען מיט איר װײַט- װײַט, אױף יענער זײַט אוּקינוס, – דאָס איז געװען אײנער פֿון מײַנע בעסטע חלומות. דאָרט, אױף יענער זײַט אוּקינוס, הײבט זיך דאָך אָן דאָס לאַנד פֿון די קאַרליקעס, װאָס קומען אַרױס פֿון די גבורים אַן דוד המלכס צײַטן. די קאַרליקעס זענען דאָך בטבֿע זײער גוטע פֿון דוד המלכס צײַטן. די קאַרליקעס זענען דאָך בטבֿע זײער גוטע מענטשעלעך. לעבן די נאַר פֿון צוקערקעס מיט מאַנדל-מילך,

שפּילן גאַנצע טעג אױף קלײנע פֿײַפֿלעך און טאַנצן אַלע אין אײנעם אַ יקאַראַהאָד״, האָבן קײן מורא נישט פֿאַר קײן זאַך און האָבן ליב געסט. פֿון אונדז אַז עס קומט עמעצער צו פֿאָרן, געבן ז״ אים עסן און טרינקען, שענקען אים די טײַערסטע קלײדער מיט אָן אַ שיר זילבערנע און גאָלדענע כּלים און פֿאַרן אַװעקפֿאָרן שטופּן זײ אים אָן פֿולע קעשענעס מיט דימענטן און מיט בריליִאַנטן, װאָס װאַלגערן פֿולע קעשענעס מיט דימענטן און מיס אױף דער גאַס.

!ווי מיסט אויף דער גאַס! נו! –

אַזױ האָט מיר אַ מאָל אַ זאָג געטאָן בוזי, אַז איך האָב איר דערצײלט פֿון די קאַרליקעס.

- דו גלייבסט נישט!
 - און דו גלייבסט? –
 - פֿאַר װאָס נישט! –
- וווּ האָסט דו דאָס געהערט!
 - . װאָס הײסט, װוּ? אין חדר
 - ...?אין חדר!... אַד

נידעריקער, נידעריקער לאָזט זיך אַראָפּ די זון און באַפֿאַרבט דעם הימל מיט אַ רױטן פּאַס פֿון גינגאָלד. דאָס גאָלד שײַנט אָפּ אין בוזיס אױגן. זײ באָדן זיך אין גאָלד!

•

מיר װילט זיך זײער, אַז בוזי זאָל נתפּעל װערן פֿון שײַקעס מעטאָדע און פֿון די קונצן, װאָס איך קען מאַכן מיט קבלה. בוזי אָבער הײבט נישט אָן נתפּעל צו װערן. אדרבה, עס װײַזט זיך מיר אױס, אַז זי לאַכט. װאָס דען באַװײַזט זי מיר אַלע אירע פּערלדיקע צײנדעלעך! עס הײבט מיך אָן פֿאַרדריסן און איך זאָג צו איר:

- דו גלייבסט מיר אפֿשר נישטי

בוזי לאַכט.

דו מיינסט אפֿשר, אַז איך באַרים זיך? אַז איך טראַכט אױס פֿון — קאַפּ ליגנס?

בוזי לאַכט נאָך שטאַרקער. ע! װיבאַלד אַזױ, דאַרף מען זיך מיט איר אָפּרעכענען! איך װײס שױן מיט װאָס. איך זאָג צו איר:

דער חסרון איז, װאָס דו װײסט נישט, װאָס הײסט קבלה. דו זאָלסט װיסן, װאָס קבלה איז, װאָלסטו אַזױ נישט געלאַכט.מיט קבלה, אַז איך װיל, קאָן איך אַראָפּברענגײן אַהער דײַן מאַמע. יאָ- יאָ. און אַז דו װעסט מיך שטאַרק בעטן, ברענג איך דיר זי נאָך הײַנטיקע נאָכט, רײַטנדיק אױף אַ שטעקן.

מיט אַ מאָל הערט זי אױף צו לאַכן. אַ װאָלקנדל איז איבערגעלאָפֿן איבער איר שײן ליכטיק פּנים, און עס װײַזט זיך מיר אױס, אַז די זון איז פּלוצעם פֿאַרפֿאַלן געװאָרן. אױס זון. אױס טאָג. איך האָב מורא, איז פּלוצעם פֿאַרפֿאַלן געװאָרן. אױס זון. אױס טאָג. איך האָב נישט אַז איך האָב אַ ביסל איבערגעכאַפֿט די מאָס. איך האָב חרטה געדאַרפֿט אָנרירן איר װײטיק – די מאַמע אירע. איך האָב חרטה אױף דער מעשה. מע דאַרף עס פֿאַרגלעטן. מע דאַרף זיך מיט איר איבערבעטן, איך רוק מיך צו צו איר. זי קערט זיך אָפּ פֿון מיר. איך װעל זי נעמען בײַ דער האַנט, איך װעל איר זאָגן מיטן לשון פֿון שיר- השירים: יישובי, שובי, השולמית – קער זיך אום צו מיר, בוזי!...יי פֿלוצעם הערט זיך אַ כּל פֿון שטוב אַרױס:

שימעק! שימעק! –

שימעק – דאָס בין איך. דאָס רופֿט מיך מײַן מאַמע, איך זאָל גײן מיטן טאַטן אין שול אַרײַן.

יא

דאָס גײען מיטן טאַטן אין שול אַרײַן ערבֿ-פּסח דאַװענען – װאָס קען שױן זײַן אַ גרעסערער פֿאַרגעניגן! װאָס איז װערט דאָס אַלײן, װאָס מען איז אָנגעטאָן פֿון קאָפּ ביז פֿוס שפּאָגל נײַ, און ס׳איז דאָ מיט מען איז אָנגעטאָן פֿון קאָפּ ביז פֿוס שפּאָגל נײַ, און ס׳איז דאָ מיט װאָס צו באַװײַזן זיך פֿאַר די חבֿרים! הײַנט דאָס דאַװענען! דער ערשטער יום-טובֿדיקער ברכו! ערשטער יום-טובֿדיקער ברכו!

אַך! װיפֿל תּענוגים דער גוטער גאָט האָט אָנגעגרייט פֿון ייִדישע קינדערס װעגן!

שימעק! שימעק! –

די מאַמע מײַנע האָט קײן צײַט נישט. ״איך װעל גײן, איך װעל באַלד גײן, אָטאָ גײ איך! איך װעל נאָר זאָגן בוזין צװײ װערטער. מער נישט װי צװײ װערטער״...

און איך זאָג איר צוויי ווערטער. איך בין זיך מודה פֿאַר איר, אַז דאָס, וואָס איך האָב איר אָט ערשט געזאָגט, איז נישט אמת. מאַכן מיט קבלה אַזוי, אַז יענער זאָל פֿליִען – דאָס קאָן מען נישט. אַליין - יאָ, איך אַליין זאָל פֿליִען – דאָס קאָן איך. און דאָס וועל איך איר איך אַליין זאָל פֿליִען – דאָס קאָן איך. און דאָס וועל איך איר ערשטע ווײַזן. לאָז נאָר איבערגיין דער יום-טובֿ, אַזוי מאַך איך די ערשטע פּרוּוו. איך וועל זיך אויפֿהייבן פֿאַר איר אין די אויגן, אָט דאָ אויף דעם אָרט, וווּ די קלעצער ליגן, און וועל אין איין מינוט זײַן שוין אויף יענער זײַט כמאַרע. פֿון דאָרט וועל איך זיך נעמען רעכטס, אַהינצו-אָ יענער זײַט כמאַרע. פֿון דאָרט וועל איך זיך נעמען רעכטס, אַהינצו-אָ דער ים-הקרח.

יב

בוזי הערט זיך צו מיט קאָפּ. די זון שיקט אירע לעצטע שטראַלן, צעקושט זיך מיט דער ערד.

וואָס הייסט דאָס ים-הקרח? – פֿרעגט מיך בוזי. – ים-הקרח ווייסט דו נישט? ים-הקרח הייסט דער פֿאַרגליווערטער ים. דאָס וואַסער איז געדיכט אַזוי ווי לעבער און געזאַלצן אַזוי ווי ליִאָק. קיין אָקרענטן גייען נישט אויף אים, און מענטשן, אַז זיי כאַפּן זיך אַהין אַרײַן, קענען זיי שוין צוריק נישט קומען קיין מאָל.

בוזי קוקט אויף מיר מיט גרויסע אויגן. – למאי זשע זאָלסט דו גיין אַהין! – איך גיי דען, נאַרעלע! איך פֿלי דאָך. איך פֿלי פֿון אויבן, אַזױ ווי אַן אָדלער. אין עטלעכע מינוט בין איך דאָך שוין ווידער אויף דער יבשה. דאָרט הייבן זיך אָן די צװעלף הױכע בערג, װאָס שפּריצן מיט פֿײַער, און אױפֿן צװעלפֿטן באַרג, סאַמע בײַם שפּיץ, שטעל איך זיך אָפּ און גיי צו-פֿוס זיבן מײַל, ביז איך קום צו אַ געדיכטן װאַלד. נאָך אָפּ און גיי צו-פֿוס זיבן מײַל, ביז איך קום צו אַ געדיכטן װאַלד. נאָך

דעם גיי איך װאַלד-אײַן, װאַלד-אױס, ביז איך קום-צו צו אַ קלײן װאַסערל. דאָס װאַסערל שװים איך אַריבער און צײל אָפּ זיבן מאָל זיבן, װאַקסט אױס פֿאַר מיר אַן אַלטיטשקער מיט אַ לאַנגײן באָרד און פֿרעגט מיך: ״װאָס איז דײַן באַגער?״ זאָג איך אים: ״פֿיר מיך אַפּ צו דער בת-מלכּה״.

- װאָסער בת-מלכּהי

אַזױ זאָגט צו מיר בוזי, און עס דאַכט זיך מיר, אַז זי איז דערשראָקן.

- די בת-מלכּה דאָס איז די שײנע פּרינצעסין, װאָס מע האָט זי בת-מלכּה דאָס איז די שײנע פּרינצעסין, װאָס מע האָט זי אױפֿגעכאַפּט פֿון אונטער דער חופּה און מע האָט זי פֿאַרכּישופֿט און אַװעקגעפֿירט און אַרײַנגעזעצט אין אַ קרישטאָלענעם פּאַלאַץ, שױן זיבן יאָר...
 - \cdot וואָס זשע געהער זיך עס אָן מיט דיר -
- װאָס הײסט, װאָס געהער זיך עס אָן מיט מיר? איך דאַרף דאָך זי באַפֿרײַען.
 - דו דאַרפֿסט זי באַפֿרײַעןי
 - ווער דען! –
 - ...!מע דאַרף נישט פֿליִען אַזױ װײַט. פֿאַלג מיך, מע דאַרף נישט!...

72

און בוזי נעמט מיך אָן בײַ דער האַנט, און איך פֿיל, ווי איר קליין ווײַס הענטל איז קאַלט. איך קוק איר אין די אויגן אַרײַן און איך זע, ווי עס שײַנט זיך אָפּ אין זיי די גינגאָלדענע זון, וואָס געזעגנט זיך מיטן טאָג, מיטן ערשטן ליכטיקן וואַרעמען ערבֿ-פּסח טאָג. ביסלעכװײַז שטאַרבט אָפּ דער דאָזיקער טאָג. ווי אַ ליכט ווערט אויסגעלאָשן די זון. דער הילך, וואָס איז געשטאַנען דעם גאַנצן טאָג, ווערט פֿאַרשטאָרבן. מע זעט שוין ניט כּמעט קײן לעבעדיקן מענטשן אויף דער גאַס. אין די פֿענצטער פֿון די הײַזלעך באַוויזן זיך פֿײַערלעך פֿון די יום-טובֿדיקע בענטשליכט. אַ מאַדנע, אַ הײליקע שטילקײט פֿון די יום-טובֿדיקע בענטשליכט. אַ מאַדנע, אַ הײליקע שטילקײט

רינגעלט אונדז אַרום, מיך מיט בוזין, און מיר פֿילן זיך פֿעסט צונױפֿגעגעסן מיט דער דאַזיקער יום-טובֿדיקער שטילקײט.

שימעק! שימעק!

יד

דאָס דריטע מאָל שוין, אַז די מאַמע רופֿט מיך, איך זאָל גיין מיטן טאַטן אין שול אַרײַן. ווייס איך דען אַליין נישט, אַז מע דאַרף גיין אין שול אַרײַן? איך וועל דאָ זיצן נאָך אַ מינוט, איין מינוט, נישט מער. דערהערט בוזי, אַז מע רופֿט מיך, רײַסט זי אַרױס איר האַנט. כאַפּט זיך אױף און טרײַבט מיך:

. שימעק, דיך רופֿט מען דאָס, דיך. גײ-גײ. שױן צײַט. גײ-גײ —

איך קלײַב מיך גיין. אויסגעבלאָזן האָט דער טאָג. אויסגעלאָשן האָט די זון. פֿונעם גאָלד איז געװאָרן בלוט. אַ װינטל האָט אַ בלאָז געטאָן, אַ גרינגס, אַ קילס. בוזי טרײַבט מיך, איך זאָל גיין. איך װאָרף אױף איר דעם לעצטן בליק. גאָר נישט די בוזי, װאָס פֿריִער. אַן אַנדער פֿנים מיט אַן אַנדער חן באַקומט זי אין מײַנע אױגן אינעם דאָזיקן פֿאַרכּישופֿטטן אָװנט. ״די פֿאַרכּישופֿטטע פּרינצעסין״ – פֿליט מיר דורך אַ געדאַנק אין קאָפּ. בוזי לאָזט מיך אָבער נישט לאַנג מיט מײַנע געדאַנקען. זי טרײַבט מיך, זי טרײַבט מיך, איך זאָל גיין. איך לאָז מיך גיין און קוק מיך אום צוריק אױף דער פֿאַרכּישופֿטטער פֿרינצעסין, װאָס האָט זיך אין גאַנצן צונױפֿגעגעסן מיטן דאָזיקן פֿאַרכּישופֿטטן פּסח-אָװנט, און איך בלײַב שטײן אַ פֿאַרכּישופֿטטער. ווײַזט זי מיר אָבער מיט דער האַנט: איך זאָל גיין! איך זאָל גיין!... און עס מאָלט זיך מיר אױס, אַז איך הער איר קול, װי זי זאָגט צו מיר מיטן לשון פֿון שיר-השירים:

ברח דודי – אַנטלױף, מײַן געליבטער! ודמה לך לצבי – און זײַ
געגליכן צו אַ הירש, אָדער צו אַ אינד אױף די בשׂמים בערג!...

באַגער פֿראַגער, לעאָנאַרד פּראַגער ראַמאָס גאָנזאַלעז, נח מילער, לעאָנאַרד פּראַגער ראַמאָס און צוגעגרייט פֿון אַליסיאַ ראַברהם ברוך בערקאָוויץ רפֿאל פֿינקל און